

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Nusikaltimų Aukos](#) > [Žalos Atlyginimas](#) > [Reikalavimas, Kad Žalą Atlygintų Nusikaltėlis](#) > Romania

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Turinį pateikė
Rumunija

Rumunija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Nukentėjusioji šalis, siekdama gauti kompensaciją už nusikaltimu padarytą žalą, gali kreiptis į baudžiamųjų arba civilinių bylų teismą.

Svarbiausia procesinė priemonė, kurią pasitelkdamas nusikaltimo aukos gali gauti nutartį, kurioje kaltinamojo reikalaujama atlyginti žalą arba sumokėti kompensaciją, yra civilinio ieškinio pareiškimas baudžiamajame procese. Šio metodo nauda yra susijusi su tuo, kad tokiu atveju baudžiamajame teisme leidžiama naudoti visą įrodymų rinkinį, o atskiras civilinis procesas civilinių bylų teisme reguliuojamas pagal „prieinamumo principą“.

Nuostatos, kuriomis reglamentuojama civilinio ieškinio pareiškimo civiliniame procese tvarka, nustatytos Baudžiamojo proceso kodekso 19–28 straipsniuose.

Baudžiamajame procese pareikšto civilinio ieškinio tikslas – patraukti atsakomybėn asmenis, kurie pagal civilinę teisę yra atsakingi už bet kokią žalą, padarytą dėl nusikalstamos veikos, kuri nagrinėjama baudžiamajame procese.

Civilinį ieškinį gali pareikšti nukentėjusioji šalis (arba jos įpėdiniai), kuri (-ie) byloje prieš kaltinamąjį, kuris, kai taikytina, yra pagal civilinę teisę atsakinga šalis, veikia kaip civilinė (-ės) šalis (-ys).

Jei nukentėjusioji šalis yra neveiksni arba turi ribotą veiksnumą, jos vardu civilinį ieškinį gali pareikšti teisinis atstovas arba, kai taikytina, prokuroras.

Jei nukentėjusiosios šalys neįstojo į baudžiamąjį procesą civilinės šalies teisėmis, jos arba jų įpėdiniai ieškinį dėl nusikalstama veika padarytos žalos kompensavimo gali pareikšti civilinių bylų teisme.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Pirmojo posėdžio pradžioje nukentėjusioji šalis informuojama apie teisę įstoti į baudžiamąjį procesą civilinės šalies teisėmis.

Prašymas leisti įstoti civilinės šalies teisėmis (*cerere de constituire ca parte civilă*) gali būti pateiktas baudžiamojo persekiojimo ikiteisminio tyrimo etapais arba preliminarus nagrinėjimo kolegijai, taip pat teismo proceso metu, tačiau šis prašymas turi būti pateiktas prieš prasidedant teisminei tyrimui.

Nepaisant vykstančio teismo tyrimo, civilinė šalis gali ištaisyti bet kokias korektūros klaidas prašyme leisti įstoti civilinės šalies teisėmis, padidinti arba sumažinti reikalavimo vertę ir prašyti atlyginti materialinę žalą grynaisiais pinigais, jeigu kompensacijos natūra suteikti nebeįmanoma.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Civilinė šalis į procesą įstoja žodiniu arba rašytiniu pareiškimu. Reikalavimo pobūdis ir suma turi būti nurodyti kartu su reikalavimo pagrindais ir jį pagrindžiančiais įrodymais.

Jei tai daroma žodžiu, reikalaujama, kad teismas šį faktą įrašytų oficialiame pranešime arba, kai taikytina, teismo nutartyje (*încheiere*).

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Konkrečios formos nėra, tačiau civilinis ieškinys gali būti pareikštas baudžiamajame procese, jei įvykdomos šios sąlygos: civilinė šalis į bylą įstoja prieš prasidedant teisminiam tyrimui ir tai padaroma raštu arba žodžiu, nurodant reikalavimo pobūdį ir sumą, taip pat pagrindus ir įrodymus, kuriais reikalavimas yra grindžiamas.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Baudžiamajame procese įrodymai reiškia bet kurį faktą, kuriuo remiantis įrodomas nusikalstamos veikos buvimas arba nebuvimas, siekiant nustatyti ją padariusio asmens tapatybę ir išsiaiškinti aplinkybes, kurios yra reikalingos siekiant sąžiningai išspręsti bylą ir kurios padeda nustatyti tiesą baudžiamajame procese.

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Civiliniam ieškiniui, siekiant nustatyti baudžiamajame teisme ar civilinių bylų teisme dalyvaujančio kaltinamojo ir (arba) šalies, atsakingos pagal civilinę teisę, atsakomybę, teismo mokesčiai (*taxă de timbru*) netaikomi.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Baudžiamojo proceso šalims ir kitiems byloje dalyvaujantiems asmenims atstovauja arba padeda advokatas.

Baudžiamojo persekiojimo metu nukentėjusiosios šalies advokatas turi teisę būti informuotas apie baudžiamojo tyrimo arba teisių ir laisvių teisėjo (*judcător de drepturi și libertăți*) rengiamo nagrinėjimo datą ir laiką bei dalyvauti bet kuriame baudžiamojo persekiojimo etape, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta kitaip, teisę susipažinti su bylos medžiaga ir teikti prašymus bei pareiškimus. Be to, nukentėjusiosios šalies advokatas turi teisę į laiką ir sąlygas, kad pasirengtų veiksmingai gynybai ir galėtų gintis.

Nukentėjusiajai šaliai teisinę pagalbą suteikti būtina, kai ji neturi veiksnio arba jos veiksnumas yra apribotas, taip pat tuo atveju, kai nukentėjusioji šalis yra nusikalstamų veikų, susijusių su netinkamu elgesiu su nepilnamečiais ir smurtu šeimoje, auka, taip pat nusikalstamų veikų, susijusių su prekyba žmonėmis ir pažeidžiamų asmenų išnaudojimu, auka ir nusikalstamų veikų seksualinei laisvei ir neliečiamumui auka. Jei teismas mano, kad dėl tam tikrų priežasčių nukentėjusioji šalis negalėtų gintis pati, jis pasirūpina, kad jai būtų paskirtas ją ginsiantis teismo advokatas.

Nukentėjusioji šalis turi teisę į nemokamas vertėjo žodžiu paslaugas, kai ji nesupranta rumunų kalbos, gerai ja nekalba ar negali ja bendrauti, ir teisę, kad bet kokia neteisminė rezoliucija (*soluție de netrimitere în judecată*) būtų raštu išversta į jai suprantamą kalbą, jei ji nesupranta rumunų kalbos.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano prašymą prieš kaltinamąjį arba atsisakys jį nagrinėti?

Kaip nurodyta pirmiau, civilinį ieškinį baudžiamajame procese galima pareikšti įvykdžius šias sąlygas: civilinė šalis į bylą įstoja prieš prasidedant teisminiam tyrimui ir tai padaroma raštu arba žodžiu, nurodant reikalavimo pobūdį ir sumą, taip pat pagrindus ir įrodymus, kuriais reikalavimas yra grindžiamas.

Pagal Baudžiamojo proceso kodeksą teismas palieka civilinį ieškinį nenagrinėtą šiais atvejais: išteisinus kaltinamąjį; baudžiamąjį procesą nutraukus remiantis tuo, kad veikai netaikoma baudžiamoji teisė, nebuvo pateiktas išankstinis skundas, leidimas arba baudžiamasis procesas nebuvo perduotas kompetentingai įstaigai arba nebuvo bet kurios kitos teisės aktuose nustatytos sąlygos, kuri yra būtina norint pradėti baudžiamąjį persekiojimą; amnestijos atveju; įtariamojo arba kaltinamojo mirties atveju arba priėmus nutartį dėl įtariamo arba kaltinamo juridinio asmens išregistravimo; įsiteisėjęs sprendimas turi (*res judicata*) galią; susitarus su kita valstybe, byla buvo perduota pagal įstatymą; jeigu baudžiamasis procesas nutraukiamas atsižvelgiant į atsiimtą ankstesnį skundą, ir jei teismas sutinka su išankstiniu kaltės pripažinimu ir civilinio ieškinio šalys nesudarė jokio susitarimo arba susitarimo dėl taikinimo. Šiuo atveju nukentėjusioji šalis civilinių bylų teisme gali pareikšti ieškinį dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Jei teismas civilinį ieškinį palieka nenagrinėtą, nukentėjusioji šalis civilinių bylų teisme gali pareikšti ieškinį dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo.

Jeigu baudžiamasis teismas priima sprendimą dėl civilinio ieškinio, tuo sprendimu nepatenkinta nukentėjusioji šalis gali apskųsti minėtą sprendimą per 10 dienų nuo jo įteikimo dienos arba, kai taikytina, per 10 dienų nuo teismo sprendimo nuorašo įteikimo.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Nutartys dėl civilinės žalos ir išlaidų, kurios turi būti sumokėtos šalims, yra baudžiamajame procese priimto teismo sprendimo sudedamoji dalis ir yra vykdomos pagal civilinę teisę.

Teismo sprendimu arba kitu vykdytinu dokumentu nustatytos pareigos iš pradžių laikomasi savanoriškai.

Jeigu skolininkas pareigos neįvykdo savanoriškai, tuomet atitiktis užtikrinama vykdymo užtikrinimo priemonėmis, kurių imamasi kreipiantis į vykdymo užtikrinimo įstaigą.

Bet kurio vykdytino dokumento vykdymą, jei įstatyme nenustatyta kitaip, užtikrina antstolis (*executor judicātoresc*).

Vykdymo užtikrinimo procedūra yra antras civilinio proceso etapas ir ja iš esmės siekiama užtikrinti faktinį teismo sprendimu arba kitu vykdytinu dokumentu pripažintos teisės įgyvendinimą. Vykdymo užtikrinimo procedūra užtikrinama, kad kreditorius, kuris turi teismo sprendimu ir (arba) vykdytinu dokumentu pripažintą teisę, galėtų priversti skolininką įvykdyti pareigas, kurias jis atsisakė įvykdyti savanoriškai.

Vykdymo užtikrinimo nuostatos išdėstytos Civilinio proceso kodekso 622–914 straipsniuose.

■ Paskutinis naujinimas: 24/05/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.